

Mångfunktionella utomhusmiljöer

Utnyttja förskolegårdarnas fulla potential
Oxhagens förskola 2017

Ett pilotprojekt med start våren 2017. Samverkan med olika aktörer såsom Jönköpings kommun, Vätterhem, Östra Vätterbranternas biosfärområde och andra intressanter.

Mångfunktionella utomhusmiljöer

Utnyttja förskolegårdarnas fulla potential Oxhagens
förskola 2017

Mål

Utnyttja förskolegårdens fulla potential

Delmål

- Öka barnens glädje att vara utomhus
- Öka barnens antal steg/dag, öka konditionen
- Öka UV-skyddet på gårdarna
- Odlar
- Få vårdnadshavare mer intresserade och positiva
- Plats för återhämtning

Bakgrund

Oxhagensförskola ligger på Öxnehaga, Jönköping. Vi hör till Östra Vätterbranternas Biosfärområde. Utsikt över Vättern och nära till friluftsområde och vacker bokskog. Området är mångkulturellt.

Projektet startade våren 2017. Anledningen till vårt förbättringsarbete var främst barn och vårdnadshavares skepsis mot utomhusaktiviteter vid regn, kyla eller då barnet blev smutsig. Det fanns också en oro för att vistas i skogen.

Vi upplevde att många barn bara stod vid de vuxna, gungade eller cyklade. Många gånger upplevde vi att barnen blev utsatta för mycket UV-strålning. Den största delen av gården bestod av asfalt. Vi misstänker även att ena gårdens sandlåda är belägen på asfalt då

Oxhagens förskola har under ett läsår ingått i ett projekt tillsammans med Jönköping University och Region Jönköpings län. Målet var att förbättra utomhusmiljöerna på samtliga gårdar.

Observationerna koncentrerades till mellangården där en av teamets deltagare arbetar.

Vi har under året ökad barnens glädje för utomhusvistelse, ökat deras kondition, nyfikenhet och kunskap.

Uv-skyddet har ökat till viss del då Vätterhem planterat frukt- och prydnadsträd.

Barnen har fått odlingslådor där blåbär, jordgubbar och blommor mm odlats.

Vårdnadshavare har blivit mer positiva och är mer intresserade.

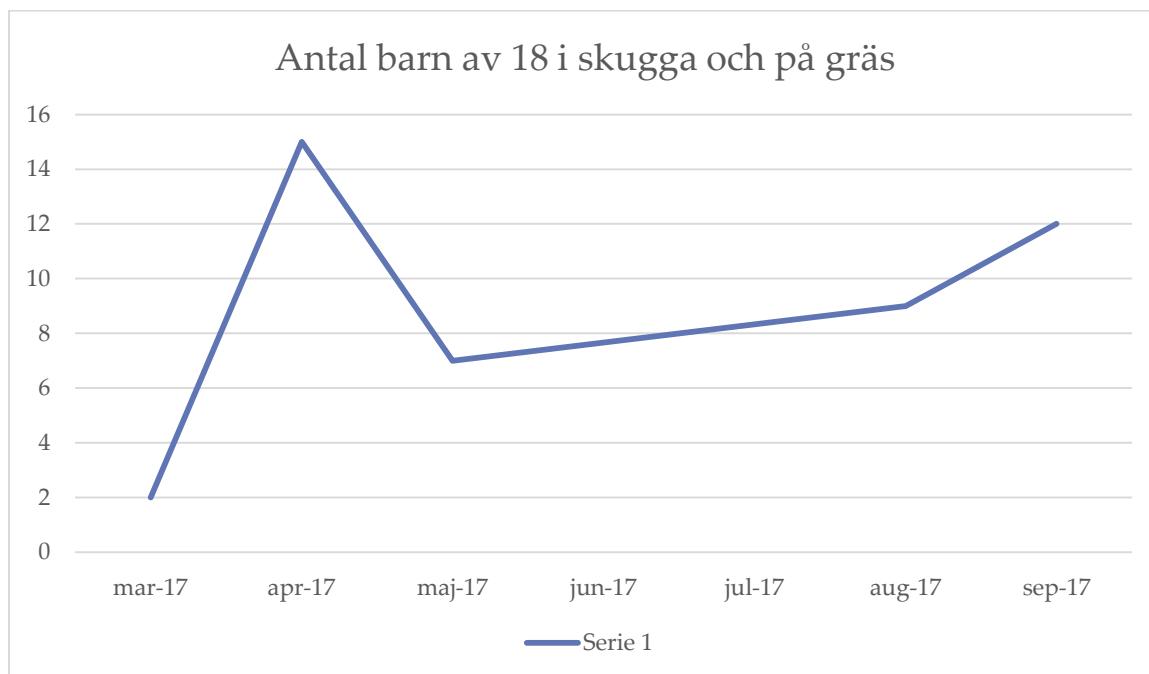
det varje år blir översvämningar. Då vi gick till skogen var flertalet barn riktigt trötta innan vi kommit fram till skogsbrynet.

Förändringar

Tack vare ett gott samarbete med markägare Vätterhem fick vi både odlingslådor, jord och växter. De planterade även frukt-/och prydnadsträd. Under sommaren hjälpte de även att gräva land där barnen tyckte det var lämpligt.

Mätningar bestod av räkna antal barn på olika platser, intervjuer av barn och röstning.

Räkna antal barn på olika platser – Då vi upplevde att barnen sällan lekte på gräset i skuggan räknade vi barnen i dess aktivitet. Det visade sig vara två av arton som gärna uppehöll sig i skuggan och i mer terräng. Resten av barngruppen vistades mest i solen och lugna aktiviteter. Då vi vuxna blev mer aktiva och vistades mer i skuggan flyttade naturligtvis de flesta barnen dit också. Det som förvånade oss var att så stor del av barnen förflyttade sin lek till skuggan. I början var det alla utom tre barn av de arton som förflyttade sin lek till skuggan. Detta gick i vågor under observationstillfällena, dock kunde vi vuxna konstatera under hösten 2017 att en förändring hade skett. Juni och juli mättes det bara sporadiskt.

Vi vuxna har en stor del av vart och vad barnen väljer att leka. Ett mer planerat förhållningssätt skulle förbättra barns tid ute. Vi ser i detta test att tiden då barnen vistas på gården skall vara mer tydlig i form av mål och syfte.

Förändring – öka barnens steg/dag och kondition

Vi pedagoger har uppmuntrat barnen att gå längre sträckor, glädjas av att springa sig trött och se det lekfulla i rörelselek ute. Vi ser ett resultat genom att barnen inte klagar över trötthet. När vi nu kommer upp till Öxnegården finns det ork kvar till lek i skogen och spring i backar och motorikbana. Bilden nedanför visar parken precis bredvid Oxhagensförskola. Här har barnen fått spela frisbeegolf. Frågan är om det inte bor en uggla bakom trädet...

Förändring – öka UV-skyddet på våra gårdar

Tack vare samarbetet med Vätterhem fick vi planterat fyra träd. Självklart tar det några år innan de vuxit till sig.

Ett av våra fyra nya träd på våra tre gårdar. Om några år har vi ett bättre uv-skydd.

Förändring – Odlas

Barnens glädje att få arbeta med hela kroppen gick inte att ta miste på. Alla hjälpte till att gräva, plantera och vattna. Många frågor väcktes då de hittade blomlökar och daggmaskar i jorden. Att få följa naturens gång var fantastiskt för både dem och oss. I början var många barn rädda för insekterna som satte sig på blommorna. Tiden gick och förvandlingen från blomma till frukt fortskred. När barnen förstod helheten, alltifrån biets pollinering av blommorna till maskens smaskande av fallna löv som blev till jord ökade deras empati av naturen och dess invånare. Från att skrikit i högan sky vid synen av en daggmask och sedan trampat sönder den till att idag springa runt och samla på dem, bygga bo, mata och förvisso även bada dem i plaskpölar.

Vi har fått en stor skopa jord av Vätterhem. Alla barn hjälps åt att gräva, plantera och vattna.

Efter en tid förstod barnen sammanhanget mellan en växt behov av jord, sol och vatten. Här har några barn planterat en blomma vid hänggränsan, smart.

Förändring – Få vårdnadshavare mer positiva och intresserade

Då projektet startade hade det förekommit clowner som satte skräck på några orter i Sverige. Även Jönköping hade haft besök av en som skrämdes. Detta ledde till att några vårdnadshavare ville att barnen skulle vara inomhus och med låst ytterdörr. Andra vårdnadshavare hade med sitt hemlands faror i skogen och var naturligtvis oroad vad som fanns i Öxnehagas skog. Personalen arbetade med att tydliggöra för både vuxna och barn vilka djur som fanns i skogen, mycket dokumentation om vad som hände och vad barnen upplevde i skogen. Bildspel på drop in fika och bra diskussioner under de individuella utvecklingssamtalen. Detta gav resultat och vi ser idag, hösten 2017 att vårdnadshavare är positiva då det är skogsdag och barnen har mer anpassade kläder för utevistelse.

Förändring – Plats för återhämtning

En plats där vi upptäckt att barnen gärna står och njuter, smakar, tittar och samspelar är våra odlingslådor vi fick av Vätterhem. Där är det ofta ett lugn.

Att en sådan enkel sak som att få titta och samtala om solrosor och smaka på persilja är enormt värdefullt för våra barn.

Resultat

Som ovan har det skett positiva förändringar på våra gårdar. **Nedre gården** har fått sin sandlåda åtgärdat. Tack vare detta kommer det förhoppningsvis inte bli översvämning i vår och barnen kan vistas där det finns skugga. Där har barnen också fått två planteringslådor där det vuxit rejält under sommaren.

Sandlådan är åtgärdat och gräs planterat. Jordgubbarna växer till barnens glädje.

Mellangården har även de fått odlingslåda. Barnen har även gjort små land planterat på gården. Mellangården fick tre träd. Två plommon och ett äppleträd. Tyvärr bröts äppleträdet av en kväll av några besökare. Det blev inte heller några jordgubbar då plantorna drogs upp var och varannan kväll. Dock var barnen lika envisa att plantera dem igen i tron om att det var haren som letat efter bär. Som sagt, mycket förstörelse på denna gård, men vi tror på framtiden och fortsätter.

Övre gården fick ett prydnadsträd och en odlingslåda. Barnen har visat stor hänsyn till det de fått. Härligt att se.

Summering

Många gånger har det känts trööstlöst när vi återigen planterat uppdragna växter och sett äppleträdet nerdraget. Men så stannar man upp och ser barnens glädje i att få arbeta med hela kroppen, njuta av naturen och deras glädje att orka och vilja att springa upp för backarna. Det är då vi som vuxna drar upp ärmarna och börjar planera för en fortsättning. Det är en underbar känsla. Detta är bara starten. Det måste få ta tid. Mycket har hänt under 2017. Ett nytt tänk. Våra gårdar har börjat bli multifunktionella.

Nästa steg:

Vi ser redan möjligheter för våra gårdar. Något som vi har att tacka de nya glasögonen för detta projekt. Plötsligt ser vi platser där en lasagne skulle kunna anläggas. En hinderbana gjord av skogsmaterial. Den naturliga skuggan skänker lugn och återhämtning om vi flyttar ut inomhus leken dit. Samarbete med Östra vätterbranternas biosfärområde togs glatt emot av kollegorna på Oxhagen. Tanken är att våra barn ska få bli miniambassadörer för området. Att få vårdnadshavare ännu mer positiva och delaktiga genom att sätta ett familjemöte på Öxnegården. Vi fortsätter även projekt skogen på alla förskolor på Öxnehaga. Att observera, planera och analysera verksamheten på gården upplevs nu som en självklarhet. Samarbetet med Vätterhem är nu naturligt och nära. Nästa steg är att få med kommunen. Det är viktigt att barn och personal känner att deras röster blir hörda. Då det varit byte av personal för den ansvariga på kommunen har detta inte samarbete skett under 2017, något att satsa på under hösten.